



Frk. Smilla som arkæolog?

Kontroversiel, men velskrevet roman med Høeg'ske kvaliteter.

Anmeldt af Claus Børre Petersen

"En tredjedel spændingsroman og to trediedele populærvidenskabelig afhandling". Således karakteriserede en af dagspressens litteraturanmeldere succesforfatteren Michael Larsens nye thriller "Femte sol brænder", der udkom december sidste år på forlaget Centrum, og hvori Michael Larsen bl.a. bruger Danmarks bronzealder som baggrundstæppe for et mordmysterium placeret i vor egen tid. Handlingen i romanen er tæt vævet sammen med en alternativ tolkning af bronzealderens billedstene - en tolkning som forfatteren tidligere i artikler på bl.a. internettet og i dagbladene har argumenteret for. I en artikel her i Arkæologisk Forum vil Michael Larsen selv gøre rede for nogle af de tanker og teorier, der indgår i

romanen, og de vil givetvis vække debat. Nærværende anmelder er dog langt fra bronzealderspecialist og vil derfor forsøge kun at forholde mig til romanen som fiktion.

På en seng i en lejlighed på Østerbro i København ligger en død (myrdet?) mand. I lejligheden befinder sig tillige en forhistorisk billedsten, som den afdøde havde arbejdet med at tyde, og som måske rummer en del af nøglen til opklaringen. Det er her romanens hovedperson Alexandra Killis kommer ind i billedet. Hun er en ung smuk arkæolog, der lever som single (dog med en freelance elsker til at klare det fornødne), og hun er - ligesom Peter Høegs verdensberømte heltinde - dansker af anden etnisk oprindelse. Og med en traumatisk fortid, som ikke skal røbes her, men som måske kan søges som en af forklaringerne på hvorfor hun tilsyneladende ikke er istand til at engagere sig i et fast forhold. Al kærligheden kaster hun til gengæld på sit fag, hvor især *arkæoastronomien* har hendes store interesse. Ligesom sin "skaber", forfatteren Michael Larsen forfægtter hun tesen om at vore fjerne forfædre besad en langt mere indgående forståelse for planeterne og stjernerne end almindeligvis antaget blandt fagarkæologer, en tese hun i forbindelse med efterforskningen af det ovennævnte kriminalmysterium forfølger målbevidst romanen igennem, sommetider med livet som indsats.

Undervejs mødes læseren af et persongalleri af bl.a. vidende og dybt engagerede amatørforskere af alle slags - originaler ville nogen sikkert kalde dem - og i selskab med dem præsenteres vi for alle de teorier, der lever deres eget liv i randområderne af den "etablerede arkæologi", der i bogen repræsenteres af arkæologen Jesper Wolther, ansat på Nationalmuseet - en arrogant og patroniserende type som jeg ikke kan genkende i min egen omgangskreds. At figuren er fiktion bevises da også derved, at Wolthers skrivebord beskrives som blankt og ryddet. Med de sparsomme bevillinger som museumsverdenen må hulle sig igennem med, er et skrivebord hvor papirarbejdet er fra hånden og alt er ryddet det rene Fata Morgana! Romanen fungerer imidlertid flot som fiktion. Kun virker temposkiftet mod bogens slutning, hvor handlingen går fra at være sindig og videnskabelig til det mere aktionprægede, en anelse abrupt, og giver mig det indtryk at forfatteren sagtens kunne være fortsat endnu nogle hundrede sider med at udvikle sine teorier, men måske er løbet tør for tid eller plads. Til gengæld er romanens allersidste linie, med dens skjulte reference til ægyptologien, efter min mening en smuk lille detalje.

For Arkæologisk Forums publikum vil læsningen af "Femte sol brænder" måske være lidt af en balancegang. For samtidig med at være en velskrevet thriller fungerer bogen som nævnt som talerstol for de teorier, som Michael Larsen selv gør rede for andetsteds i dette tidsskrift. Men kan man tøjle sin indre fagarkæolog for en aften, giver bogen stof til nogle underholdende timer.

Michael Larsen (f. 1961) debuterede i 1992 med romanen *Med livet i hælene*. I 1994 udgav han thrilleren *Uden sikker viden*, der med salg til en lang række lande - heriblandt Tyskland, England, USA, Frankrig, Italien og senest Japan - har gjort ham til en af de mest oversatte danske forfattere. En status som fulgtes op med den store thriller *Slangen i Sydney*, der udkom i 1997.